

*Милена Младенова*¹

ПОТЪВАЩИ СКУЛПТУРИ

Milena Mladenova

SINKING SCULPTURES

Abstract: Sinking Sculptures is a project by Professor Konstantin Denev realized through an exhibition on June 21, 2012 in Resonance Gallery in Plovdiv. The project represents parts of his sculptures made of wood and personal belongings, which he cuts symbolically, transforming them into new plastic objects, placing them in another space. This is an act of short-term immersion through which Professor Denev makes us empathize with his feelings about the instability of space and time in which we live and the constant fluidity of values, ideals and cultural stereotypes

Keywords: *Professor Konstantin Denev, sculpture, exhibition, plastic objects, transformation*

„Потъващи скулптури“ е проект на Константин Денев², реализиран на 21 юни 2012 година с изложба в Галерия „Резонанс“ град Пловдив (Виж Ил. 1). Проектът се състои от части на скулптури, направени от дърво, както и лични вещи, и книги, които Константин Денев нарязва символично, трансформирайки ги в нови пластични обекти (Виж Ил. 2). Той използва книги, енциклопедии, които са били част от личната библиотека на неговите родители. Нарязва ги под различен ъгъл и ги подрежда в центъра на изложбеното пространство под формата на спирала. Така поставени те символизират кръговрата и преходността на живота. По този начин той ги поставя в друго пространство, придавайки им нов смисъл и значение. Това е акт на кратковременно потъване, чрез което професор Денев ни прави съпричастни към неговите усещания за неустойчивост на пространството и времето, в което живеем и постоянната променливост на ценности, идеали и културни стереотипи.

Константин Денев е автор с много широк кръгзор, творческият му път е изключително богат, наситен с нови търсения и изследвания в областта на пластичната форма и извън нейните

¹ milenakmladenova@abv.bg

² **Константин Денев** е български скулптор, роден през 1954 година в град Стара Загора, завършва специалност „Скулптура“ в ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ в курса на професор Ненко Маров. Започва работа като асистент в катедра „Скулптура и специални теоретични дисциплини“ в същия университет. Специализира в Санкт Петербург и Париж. През 2000 година е удостоен със звание професор. Негови творби са притежание на НХГ, галерии във Велико Търново, Враца, Търговище, Стара Загора, частни колекции в страната и чужбина.

предели. Неговите творби излъчват силно емоционално въздействие. Чрез своите често провокативни творчески търсения, той смело поставя дълбоки житейски въпроси, оставяйки ни да търсим техните отговори. Неговото творчество е силно въздействащо, изпълнено с голям вътрешен заряд, който е скрит отвъд повърхността на формата. В този проект откриваме отражението на катарзиса на една артистична душа.

Проектът „Потъващи скулптури“ е наречен артистична акция от проф. Станислав Памукчиев, който открива изложбата. В своите пластични търсения професор Денев използва различни материали относно това проф. Памукчиев казва: *„Работя с всички класически материали – от хартия, през бронз, метал до дърво. В това отношение не си поставям ограничения, важното е материалът да бъде близък до теб самия и да го накараш да те изрази, да го населити“*.

Антония Димитрова уредник на Галерия „Резонанс“ открива с думите, че тази концептуална изложба е един своенравен вик, призоваващ ни да спасим това, което е останало в нашият духовен свят и най-вече в изкуството. Тази изложба е в следствие на много процеси. Един от тях е разрушаването и разпадането на материалното и на емоционалните и духовни връзки. Формата се трансформира от едно състояние в друго, поставена в друга среда тя заживява нов живот. В света, които живеем наблюдаваме постоянни промени, които рефлектират върху нашият материален и духовен свят, променяйки нашите възгледи идеали и възприятия. Остава само това, което успее да издържи на промените на времето, това което изплува и се задържа на повърхността, останалото потъва, изчезвайки безвъзвратно.

Проф. Константин Денев казва, че в тази изложба се проявява като реалистичен художник, наричайки себе си абсолютен реалист, тъй като за него това са реални събития случващи се в реално време с реални неща, скулптурите, които е създал и това което се е случило с тях във времето. В текста, който Константин Денев е написал за този проект откровено споделя, че си дава сметка, че е твърде малък, за да потъне титанично, осъзнавайки също, че е високомерно да мисли, че с неговото битие на човек и художник, смъртта на майка му и изчезването на нейния свят за него е по-значимо събитие от потъването на Титаник. Ценностите и нещата, в които той е възпитан да вярва изведнъж са изчезнали, изгубвайки значението си.

Константин Денев споделя: *„Нарязването на старите ми скулптури за мен звучи апокалиптично и е болезнено като рязането на ухо. Осъзнах, че едва ли съм готов да си отрежа нещо повече от ноктите. С тази експозиция искам да ви направя съпричастни към едно незначително кратковременно потъване, за да съпреживеете моето усещане за неустойчивост на терена, за несигурност на пространството и времето за нещата, които правя, обичам и в които вярвам. Моля се това усещане да е само мое.“*

1. Плакат от изложбата „Потъващи скулптури“, галерия Резонанс, град Пловдив

Проф. Станислав Памукчиев³ споделя: „Днес Константин Днев заравя част от тялото си на скулптор. Извършва ритуален жест на саможертвено самополагане в некропола на българската култура. Естетизира отломките на цял период от своето творчество с изключително тънка рефлексия за пътя и смисъла за нищожността на времето и битието, в което живеем. Превръща този артистичен акт в акция срещу забравата немарата, тоталната безотговорност към културната памет. Прави го без излишна драма някак тихо като човек, който е разбрал, приел и простил. Не крия вълнението си от този артистичен акт, който символично потапя в безпаметие надеждата на националния нихилизъм енергията, усилията, утопиите и надеждите на няколко поколения художници. Художниците на прехода...“.

2. Скулптура „Извор“ в първоначалният и крайният и вид

Тази изложба може да бъде разгледана като рефлексия на събитията, случили се по времето на периода на така наречения преход започнал през 1989 година след смяната на политическия режим в България. Този период в българското изкуство е сложен и много динамичен, от една страна наблюдаваме голяма промяна в изразните средства и нови и различни тенденции навлизащи в изобразителното изкуство, чрез пълната творческа свобода. От друга страна процесът може да бъде разгледан като процес на разруха и недостатъчна подкрепа от страна на институциите в развитието, опазването и подпомагането на българските творци и техните проекти и в частност българската скулптура. Проектът „Потъващи скулптури“ ни предизвиква да спасим и запазим това, което остава от нашия духовен и ценностен свят, култура и изкуство придавайки му нов живот и ново смислово значение. Проф. Валентин Ангелов пише: „Столетия наред изкуството беше запазена марка на идеала, на красотата и съвършенството. Скандалните иновации шокират и възмущават, но разширяват обхвата на изкуството по посока на действителността, превръщат го във вярно огледало на приятни но и нелицеприятни житейски истини. Съвременната духовна култура е подложена на масовизиране, тя се среща с масмедийните-преса, телевизия, радио. Старите ценности се преоценяват“⁴.

Трансформацията и рефлексията в изкуството са ключови фактори за развитието и разбирането на света около нас. Тези фактори са от съществено значение за развитието и еволюцията на изкуствата във времето. Процесът на трансформация в изкуството представлява непрекъснато развитие и преобразуване на изобразителните средства, стилове, техники и съдържание.

³ Памукчиев, С. Акция срещу забравата, Култура – Брой 26 (2953), 06 юли 2012.

⁴ Ангелов, В. Естетически фрагменти. Велико Търново, 2023. с. 100–123.

Проектът „Потъващи скулптури“ е представен и на изложба по време на „Майски дни“ на културата във Велико Търново през 2012 година в Изложбени зали „Рафаел Михайлов“. Проф. Денев експонира в изложбата фотоси, които показват първоначалния облик на нарязаните скулптурни произведения. Това създава много силна пространствена взаимовръзка, давайки на зрителя възможността да проследи превъплъщението на едно скулптурно произведение.

Тази изложба е вследствие на дълбоко вътрешно преживяване на автора. Останките от тези скулптури оставят в зрителя силно емоционално въздействие на съпреживяване. Експонирани по този начин, частите от тези скулптури са поставени на пода пространствено взаимодействащи помежду си. Погледнати отгоре те наподобяват потъващи безвъзратно останки от скулптурни произведения. Но ако сменим нашата гледна точка те изглеждат като останки, които изплуват от миналото обратно на повърхността на зримото поле на хоризонта.

Трябва да отбележим, че тези скулптурни елементи са части от произведения, създадени в най-плодотворния период от творчеството на Константин Денев. Те са част от цикъла „Хоризонтални и вертикални“, в който основната идея е връзката между хоризонталата и вертикалата и тяхната пресечна точка в пространството. Направени са от дърво, което е нетраен във времето материал и неговата продължителност на живот се определя от средата, в която се намира. Дървото променя цвета си, потъмнява, появяват му се цепнати, които променят външната му форма, то е като един жив организъм. Ако бъде оставено на външни климатични условия, с течение на времето то изгнива, връщайки се обратно в природата под друга форма. Това е част от природния кръговрат, остава това, което може да се задържи на повърхността.

Константин Денев заявява смело чрез творчеството си своята житейска философия, отношението си към изкуството и заобикалящия го постоянно променящ се свят.

Този скулптурен проект е ярък пример за това как изкуството може да ни насочи към размисъл върху промените и еволюцията на културата и обществото.

Проектът „Потъващи скулптури“ предизвиква да спасим и запазим това, което остава от нашия духовен и ценностен свят, скулптура и изкуство, придавайки му нов живот и ново смислово значение. Константин Денев представя в творбите си един безкраен кръговрат, в който всеки край е ново начало. Чрез минимална намеса той превръща една изведена скулптурна форма в нов пластичен обект, който има друго смислово значение и ново пластично въздействие.

В заключение, научният доклад подчертава важноста на трансформацията като движеща сила зад иновациите и развитието на изкуството. Модерните и авангардни течения през XX век „строят своята поетика върху разчленяването на човешките форми и върху разчленяването на човешкия образ, на неговата съвършенна цялост и хармоничност“⁵. Разглеждайки примери и аспекти от различни области в изкуството, можем да наблюдаваме как изразните средства непрекъснато се разширяват, предоставяйки на творците нови начини и възможности за изразяване и възприемане на света околко нас.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

Ангелов, В. 2023: Естетически Фрагменти. Велико Търново. [Angelov, V. Esteticheski fragmenti. Veliko Tarnovo, 2023]

Анчева, А. 2001: Леонардо да Винчи. Живописата като наука. В.Търново, Фабер. [Ancheva, A. Leonardo da Vinci. Zhivopista kato nauka. V. Tarnovo, Faber, 2001]

Памукчиев, С. 2012: Акция срещу забравата, Култура – Брой 26 (2953), 06 юли 2012. [Pamukchiev, Stanislav. Aktsiya sreshtu zabravata, Kultura – Broj 26 (2953), 06 yuli 2012]

Класа.бг/classa.bg. – Топлината на дървото –2011. [Klasa.bg/classa.bg. – Toplinata na darvoto – 2011] <https://classa.bg/eko/item/207013-топлината-на-дървото/207013-топлината-на-дървото>.

⁵ **Анчева, А.** Леонардо да Винчи. Живописата като наука. В.Търново, Фабер, 2001, с. 135.